

Nr 15.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda hemställan rörande anslag till veterinärstaten jämte i ämnet väckta motioner.

I årets statsverksproposition (IX ht, p. 76 och 77, s. 178—183) har Kungl. Maj:t hemställt, att riksdagen måtte *dels* fastställa ändrad avlöningsstat för veterinärstaten, *dels ock* till Veterinärstaten: Avlöningar och Omkostnader anvisa förslagsanslag av respektive 4 435 000 och 124 700 kronor.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 41 av herr *Johansson, John, m. fl.* likalydande med II: 164 av herr *Andersson* i Björkäng *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående kostnaderna för veterinärvården i enlighet med de riktlinjer och syftemål, som angivits i motionerna;

2) I: 42 av herr *Huss*, vari hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om förtydligande bestämmelser i allmänna veterinärinstruktionen angående länsveterinärs skyldighet att inspektera kontrollslakteri m. m.; samt

3) I: 43 av herr *Huss*, vari hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i allmänna veterinärinstruktionen, § 1, att i stad med stadsläkare, som är likställd med förste provinsialläkare, stadsveterinär eller, där flera sådana finns, förste stadsveterinären skall ha att för denna stad fullgöra länsveterinärs tjänsteåligganden.

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionerna har yttranden inhämtats från veterinärstyrelsen och Hus-hållningssällskapens förbund.

1:o) Veterinärstaten: Avlöningar.

I skrivelse den 28 augusti 1953 har *veterinärstyrelsen* hemställt, att anslaget skall höjas med 225 000 kronor. Ökningen fördelar sig med 125 000 kronor på tio nya distriktsveterinärtjänster i lönegrupp II och med 100 000 kronor på avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Såsom motivering härför har styrelsen bl. a. anfört följande.

Den inom styrelsen pågående översynen av den nuvarande veterinär-distriktsindelningen har i stort sett fullbordats. Förslag till ny indelning har sålunda redan uppgjorts. Enligt detta förslag skall 28 nya distrikt inrättas. Detta skall ske på så sätt, att *dels* 9 för närvarande tillskapade extra distrikt

göres till ordinarie, *dels* 8 distrikt bildas av vissa länsveterinärers praktikområden och *dels* 11 distrikt helt nyinrättas, varav dock Trollhättans och Gävle distrikt skall omfatta väsentliga delar av praktikområdena i Älvsborgs och Gävleborgs län. För förstnämnda 9 distrikt avses de 9 distriktsveterinär-tjänster, vilka beviljats av 1950—1952 års riksdagar men ännu ej tillsatts. För övriga 19 distrikt erforderliga tjänster behöver däremot nyinrättas. Styrelsen begränsar sig emellertid till att föreslå inrättandet av de 10 tjänster, vilka i första hand måste anses erforderliga, nämligen de som avses för de distrikt, vilka skulle bildas av vissa länsveterinärers praktikområden, ävensom för de ifrågasatta nya distrikten i Trollhättan och Gävle.

Ökningen under icke-ordinarieposten beror på belastningen, som under sistförflutna budgetår var 398 082 kronor.

I yttrande över veterinärstyrelsens framställning anser *statskontoret*, att frågan om att inrätta nya veterinärdistrikt bör prövas först när resultatet av omförmälda översyn av den nuvarande indelningen föreligger. I övrigt har veterinärstyrelsens förslag icke föranlett någon erinran från statskontorets sida.

Sedermera har *veterinärstyrelsen* den 26 oktober 1953 inkommit med definitivt förslag till ändringar beträffande indelningen av riket i veterinärdistrikt, dagtecknat den 29 september samma år.

Departementschefen har anfört i huvudsak följande.

»Såsom framgår av det föregående har veterinärstyrelsen numera avslutat sin översyn av den nuvarande veterinärdistriktsindelningen av riket och avlämnat förslag till ny sådan indelning. Ifrågavarande förslag är för närvarande föremål för remissbehandling. Det torde emellertid icke bli möjligt att avsluta beredningen av ärendet inom sådan tid, att några förslag i ämnet kan föreläggas årets riksdag. Vid sådant förhållande saknas anledning att närmare pröva styrelsens i förevarande sammanhang gjorda yrkande om ett antal nya distriktsveterinärtjänster.

Vad härefter angår beräkningen av medelsbehovet under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde, såsom styrelsen anfört, en höjning av posten vara motiverad med hänsyn till belastningen under sistförflutna budgetår. Enligt min mening bör det emellertid vara tillräckligt, om posten uppräknas med 70 000 kronor till 370 000 kronor.»

Över motionerna I: 41 och II: 164 har avgivits remissyttranden av veterinärstyrelsen den 26 februari 1954 och av Hushållningssällskapens förbund den 11 februari 1954. Vid veterinärstyrelsens yttrande har fogats yttrande från Sveriges veterinärförbund.

Veterinärstyrelsen har i sitt yttrande anfört i huvudsak följande.

Att resekostnaderna vid veterinärbesök blir av i hög grad varierande storlek, beroende på avståndet mellan djurägarens hemort och veterinärens stationsort, är givet. I de södra delarna av landet, där djurtätheten är stor, spelar resekostnaderna en förhållandevis mindre roll. Annorlunda ställer det sig i landets norra delar, särskilt i ödemarksområdena, där veterinärdistrikten har en väldig geografisk omfattning. Avstånd på 10 à 20 mil mellan veterinärens stationsort och den djurägare, som söker veterinärhjälp, är där

icke ovanliga. Ihågkommas bör emellertid, att olägenheten av därmed följande dryga resekostnader till väsentlig del elimineras genom de statsbidrag, som lämnas till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård. Bestämmelserna om dessa bidrag innebär, att i regel varje djurägare, vilkens till statlig inkomstskatt taxerade inkomst icke överstiger 4 500 kronor och som ej heller påförts statlig förmögenhetsskatt, behöver själv vidkännas en kostnad för ett veterinärbesök av sammanlagt högst 15 kronor. Att kostnaden för ett veterinärbesök, om en reseersättning på kanske 50—150 kronor tillkommer, kan bli verkligt kännbar även för djurägare, som faller utanför gränsen för rätt till statsbidrag, torde dock vara uppenbart. Ett uttryck här för innebär ock en till styrelsen nyligen ingiven framställning från Västerbottens länsförbund av RLF, vari hemställes, att styrelsen ville hos Kungl. Maj:t föreslå, att inom fjällområdena i Västerbottens och Norrbottens län statsbidrag måtte få utgå till all behövlig djursjukvård oberoende av djurägarens inkomstförhållanden.

I vad mån särskilda åtgärder till lindrande eller utjämnande av här ifrågavarande resekostnader må anses behövliga och möjliga torde icke kunna avgöras utan en närmare undersökning. Så mycket torde dock redan nu kunna sägas, att resekostnadernas storlek i de mera vidsträckta veterinärdistrikten mången gång avskräcker en djurägare från att föranstalta om i och för sig behövlig veterinärhjälp. Ett steg i riktning mot en lättnad för djurägare i de områden, där dessa kostnader är mest kännbara, kan vara den av Västerbottens länsförbund av RLF antydda utvägen. Ett annat tänkbart alternativ kunde måhända vara att ytterligare vidga kretsen av de statsbidragsberättigade djurägarna genom en höjning av inkomstgränsen för rätten till sådant bidrag. Dock torde en höjning av sistnämnda slag böra begränsas till de län eller delar av län, där avstånden till veterinär är störst.

Vad därefter beträffar den framförda frågan om en höjning av tjänsteveterinärernas löner för att möjliggöra en motsvarande sänkning av veterinärtaxorna, så berör motionärerna därmed ett spörsmål, som varit föremål för övervägande bl. a. i samband med veterinärväsendets förstatligande genom beslut av 1933 års riksdag. Föredragande departementschefen, statsrådet Sköld, anförde därvid i den till sagda riksdag avlätna propositionen nr 153 angående distriktsveterinärväsendet bl. a. följande: » I fråga om uppdelningen av distriktsveterinärernas inkomster mellan avlöning och ersättning för enskild husdjursjukvård håller jag före, att ungefär hälften av inkomsten bör i ett normaldistrikt utgöras av fast avlöning med eventuellt därå utgående dyrtidstillägg.» Genom senare lönerogleringar för distriktsveterinärerna har i någon mån skett en förskjutning mot att den fasta lönen fått något större del i den totala inkomsten än 50 procent.

Om den roll, som lönen respektive taxeinkomsten bör spela för att distriktsveterinären skall erhålla en skälig årsinkomst, kan olika meningar råda. Enligt styrelsens åsikt innebär den nuvarande relationen — i stort sett jämvikt mellan lönen och taxeinkomsten, dock med någon övervikt för den förra — en lämplig lösning. Att, såsom motionärerna synes vilja ifrågasätta, överflytta större del av inkomsterna å de statliga lönerna, d. v. s. att låta skattebetalarna i gemen bära ökad andel av djurägarnas utgifter för djursjukvården, synes styrelsen alltså icke böra ifrågakomma, i varje fall icke utan en ingående utredning.

Motionärerna uttalar slutligen, att veterinärernas resor så långt möjligt bör planeras så, att största möjliga antal förrättningar kan medhinnas under en resa. De berör därmed en angelägenhet, som styrelsen städse har sin uppmärksamhet riktad på. Styrelsen vill erinra om att ett liknande uttalande gjordes av statsrevisorerna i deras till 1952 års riksdag avgivna berättelse.

I anledning härav utfärdade styrelsen ett cirkulär till samtliga veterinärer, vari dessa anmodades att så långt befunnnes lämpligt tillvarataga möjligheterna till s. k. förbiresor och att i övrigt sammanföra förrättningarna på så få resor som kunde anses tillrådligt.

I sitt till veterinärstyrelsen avgivna yttrande har *Sveriges veterinärförbund* anfört bland annat följande.

Veterinärförbundet kan i motsats till motionärerna generellt sett icke finna veterinärkostnaderna betungande. 1934 års alltjämt gällande veterinär-taxa bibehölls i oförändrat skick fram till den 1 januari 1953, då 25 procent tillägg å angivna taxesatser infördes. Under hela dyrtiden fram till år 1953 har följaktligen kostnaderna för veterinär utgått efter en taxa, som fastställt med utgångspunkt från prisläget i början av 1930-talet. Det 25-procentiga tillägget utgör endast en bråkdel av den procentuella senare allmänna prisstegringen, och i relation till nuvarande penningläge måste veterinär-taxan fortfarande betraktas som låg.

I fråga om reseersättningarna, som i flertalet fall utgör huvuddelen av djurägarnas kostnader, anser förbundet det angeläget att påpeka, att veterinärernas egna bilar avsevärt bidrar till att minska denna kostnad i jämförelse med vad den skulle utgöra vid användandet av hyrbil och för övrigt också verkar förbilligande genom att möjliggöra den av motionärerna antydda och för varje veterinär nödvändiga planeringen av resorna.

Nu utgående tillägg å veterinärtaxan har rubricerats som provisoriskt och i propositionen angående bl. a. detta tillägg anföres, att chefen för jordbruksdepartementet avser att föranstalta om en översyn av veterinärtaxan i syfte att modernisera och förenkla densamma. Med hänsyn härtill föreslår förbundet, att styrelsen begär bemyndigande att företaga en dylik översyn, i vilket sammanhang även de i nu berörda motioner framlagda synpunkterna bör kunna upptagas till diskussion.

Hushållningssällskapens förbund har framhållit, att de i motionerna berörda spörsmålen är förtjänta av uppmärksamhet. I anslutning härtill har förbundet även erinrat om de kostnadsökningar, som åsamkas djurägarna genom att annan veterinär än den ordinarie tjänsteveterinären måste anlitas vid semester, tjänstledighet m. m. Förbundet vill därför icke motsätta sig att den i motionerna begärda utredningen kommer till stånd.

Över motionen I: 42 har yttranden avgivits av veterinärstyrelsen den 4 mars 1954 och Hushållningssällskapens förbund den 11 februari 1954.

Veterinärstyrelsen har i sitt yttrande anfört i huvudsak följande.

I motionen har uttalats, att det fastställts att under paratyfusedemien 1953 de hygieniska förhållandena vid kontrollslakteriet i Alvesta i flera avseenden varit otillfredsställande, samt att möjligheterna att i tid upptäcka och undanröja missförhållandena vid slakteriet säkerlingen hade varit större, om icke ifrågavarande slakteri, i likhet med övriga slakterier av detta slag, varit undandraget vederbörande länsveterinärs tillsyn. Motionären framhåller i sistnämnda avseende att det av allmänna veterinärinstruktionen den 17 november 1933, 8 § (punkt f) torde framgå, att länsveterinären varken skulle ha skyldighet eller rätt att inspektera kommunala slakthus, kontrollslakterier, kontrollcharkuterier och kommunala köttbesiktningsbyråer. Även den punkt i veterinärinstruktionen, som stadgar skyldighet för länsveterinär att utföra vissa undersökningar på begäran av hälsovårdsnämnd, kunde enligt motionärens åsikt icke anses tydligt ange, att den också gällde slakterierna.

Veterinärstyrelsen vill i första hand framhålla, att huvudargumentet för motionen — att de hygieniska förhållandena vid kontrollslakteriet i Alvesta i flera avseenden varit otillfredsställande — i väsentliga delar är oriktigt. Detta framgår av den rapport över inspektion av slakteriet, som företogs den 30 juni 1953 av styrelsens sakkunnige, professorn i födoämneshygien vid veterinärhögskolan K. Lilleengen samt byråveterinären hos styrelsen N. Persson. I denna rapport heter det bl. a.: Allmän ordning och renhållning var tillfredsställande i sin helhet. Charkuterifabriken, som är tämligen ny och modern, fyller höga hygieniska krav.

Med hänsyn härtill och på grund av den kännedom om förhållandena vid Alvesta-slakteriet, som styrelsen jämväl i övrigt besitter, finner styrelsen skäl saknas för ett antagande, att paratyfusepidemien 1953 skulle gestaltat sig annorlunda, därest slakteriet blivit inspekterat på sätt i motionen avses.

Då emellertid synpunkterna i motionen synes styrelsen vara jämväl av principiellt intresse, vill styrelsen ytterligare anföra.

Styrelsen är väl medveten om önskvärdheten av att på olika sätt förbättra de hygieniska förhållandena vid slakterier och liknande inrättningar. I en till Konungen ställd gemensam redogörelse av medicinalstyrelsen och veterinärstyrelsen i anledning av paratyfusepidemien sommaren 1953 har veterinärstyrelsen bl. a. framställt vissa förslag till åtgärder för skärpt livsmedelshygien. Ur redogörelsen må i detta avseende här anföras:

»Vid slakthus och kontrollslakterier, d. v. s. de slakterier som står under statlig kontroll, finnes av veterinärstyrelsen förordnade besiktningsveterinärer, vilka är ansvariga för de hygieniska förhållandena inom slakteriet liksom även för de varor, som från slakteriet samt i de fall, då detta är förenat med charkuterifabrik, från den sistnämnda går ut till konsumtion. Enahanda veterinärkontroll utövas vid de kommunala köttbesiktningsbyråerna. Verksamheten vid samtliga nu nämnda inrättningar står under överinseende av veterinärstyrelsen genom statsinspektören över köttkontrollen, som instruktionsmässigt har att utöva fortlöpande inspektion över att verksamheten därstädes sker enligt gällande författningar och på ett ur sanitär synpunkt jämväl i övrigt tillfredsställande sätt. Antalet inspektionsobjekt är cirka 250 stycken.

Det bör framhållas, att inspektionsverksamheten måste utövas centralt. Samtliga slakterier är nämligen uppförda och inredda enligt ritningar och planer som fastställts av veterinärstyrelsen. Styrelsen skall också ha vid inspektion godkänt anläggningen, innan den får tagas i bruk. Ensartat bedömande av med driften sammanhängande hygieniska spörsmål är därför nödvändigt. Ett ytterligare skäl härför är att ett stort antal av inspektionsobjekten tillhör och drives av samma ägare, de jordbrukskooperativa företagen. Det sagda befriar däremot givetvis icke vederbörande länsveterinär att utöva fortlöpande tillsyn över den allmänna hygienien inom slakterianläggningarna.

Med hänsyn till att statsinspektören samtidigt är byråchef för veterinärstyrelsens hygienbyrå är det uppenbart, att den inspekterande verksamheten på grund av de många betungande göromål som för övrigt åvilar byråchefen icke kan upprätthållas i den utsträckning, som är nödvändig. Det synes därför ovedersägligt, att en personalförstärkning på styrelsens hygienbyrå måste komma till stånd för att den inspekterande verksamheten skall kunna genomföras på ett rationellt sätt. En befattning som biträdande statsinspektör hör följaktligen inrättas på styrelsens hygienbyrå.»

Till vad veterinärstyrelsen sålunda anförde i omförmälda redogörelse må här blott tilläggas, att jämväl varje ändringsarbete inom ett slakteri måste ha prövats och godkänts av veterinärstyrelsen, att styrelsens inspektion av

slakterierna alltså är av såväl teknisk som hygienisk natur, samt att det enligt styrelsens mening skulle kunna medföra icke oväsentliga olägenheter utan motsvarande vinster, därest denna inspektionsverksamhet skulle överflyttas på tjugofem olika inspekterande.

Såsom i redogörelsen anförts befriar emellertid den av veterinärstyrelsen utövade inspektionsverksamheten ingalunda vederbörande länsveterinär att ha sin uppmärksamhet riktad på de allmänhygieniska förhållandena vid inom länet verksamma slakterier. Om han vid sådan inspektion finner anledning till påpekande rörande på hygien inverkande slakteritekniska detaljer, har han att därom underrätta veterinärstyrelsen.

Vad vidare beträffar frågan om länsveterinärs möjlighet att såsom tjänsteresor få betraktad en på hans eget initiativ företagen inspektion av ett slakteri, är sagda möjlighet f. n. beroende på huruvida han därtill blir av länsstyrelsen förordnad. Att någon länsstyrelse skulle vägra sådant förordnande i fall, då sakskäl motiverar en dylik inspektion, håller veterinärstyrelsen för osannolikt. Emellertid vill styrelsen oförmåla, att, därest ny hälsovårdsstadga kommer att av statsmakterna beslutas, nya bestämmelser rörande länsveterinärernas inspekterande verksamhet och därav föranledda tjänsteresor torde bli erforderliga. Förslag i sistnämnda avseende, åsyftande större frihet för länsveterinärerna, framlade för övrigt veterinärstyrelsen redan i sin petitaskrivelse avseende budgetåret 1950/51, men förslaget föranledde icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Det må slutligen tilläggas, att veterinärstyrelsen vid behov kan förordna länsveterinär att företaga inspektioner av ifrågavarande inrättningar.

I det av *Hushållningssällskapens förbund* avgivna yttrande har anförts följande.

I motionen begäres ett förtydligande rörande länsveterinärs rätt och skyldighet att inspektera sådana slakterier, kontrollcharkuterier och köttbesiktningssbyråer, som står direkt under veterinärstyrelsens tillsyn. Då det tydliga föreligger oklarhet härutinnan, har förbundet icke något att erinra mot att ifrågavarande bestämmelser förtydligas. Detta torde kunna ske utan ändring av veterinärsinstruktionen. Av motionen synes vidare framgå, att veterinärstyrelsens inspektionsskyldighet borde överflyttas på länsveterinärerna. Detta innebär, att ytterligare en betydande arbetsuppgift skulle läggas på de sistnämnda. Förbundet anser emellertid icke att det förebragts tillräckliga motiv för en omläggning av nu gällande ordning.

Slutligen har över motionen I: 43 yttranden avgivits av veterinärstyrelsen den 4 mars 1954 och *Hushållningssällskapens förbund* den 11 februari 1954. Vid styrelsens yttrande har fogats särskilda yttranden av Sveriges veterinärförbund och Svenska länsveterinärföreningen.

Veterinärstyrelsen har i sitt yttrande anfört huvudsakligen följande.

Enligt 1 § allmänna veterinärsinstruktionen skall för varje län finnas en i länets residensstad stationerad länsveterinär och för Stockholms del skall förste stadsveterinären därstädes fullgöra länsveterinärs åligganden. Motionären framhåller nu att det vore av betydelse, särskilt ur praktisk synpunkt, att i vissa andra städer, nämligen Göteborg, Malmö, Norrköping och Hälsingborg, där förste stadsläkaren vore likställd med förste provinsialläkare, förste stadsveterinären eller stadsveterinären i analogi därmed innehade länsveterinärs ställning.

Styrelsen finner för sin del anledning icke föreligga att vidtaga någon ändring i detta avseende, så länge berörda städer är administrativt under-

ställda vederbörande länsstyrelse. Ett genomförande av motionärens förslag, varigenom hos en och samma länsstyrelse skulle finnas två eller flera veterinära rådgivare, anser veterinärstyrelsen tvärtom vara ägnat att inverka menligt på de veterinära ärendenas handläggning och i varje fall ej vara ägnat att befordra den enhetlighet och snabbhet, som är önskvärd från såväl länsstyrelsens som allmänhetens sida, framför allt vid bekämpande av uppkommande epizootier. I övrigt anser styrelsen att den här påtalade »inkongruensen» mellan ifrågavarande humanmedicinska och veterinärmedicinska befattningshavares tjänsteställningar icke i och för sig kan anses medföra olägenhet och att en ändring av den nuvarande veterinära administrativa ordningen icke kan anses påkallad enbart för att åstadkomma likställdhet med förhållandena för stadsläkare i motsvarande ställning.

Slutligen vill veterinärstyrelsen, i anledning av vad motionären därom anfört, framhålla, att i det fall, då den i motionen berörda frågan varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning, styrelsen vederligt icke framfört den åsikten att ifrågavarande stadsveterinärer icke vore kompetenta att självständigt handha åtgärder vid eventuell epizooti.

Sveriges veterinärförbund har — under hänvisning till de huvudsynpunkter, som styrelsen för Svenska länsveterinärföreningen anfört i det följande — avstyrkt bifall till motionen.

Styrelsen för Svenska länsveterinärföreningen har bestämt avstyrkt bifall till motionen. Såsom motivering härför har styrelsen anfört följande.

Det förhållandet att förste stadsveterinären i Stockholms stad har länsveterinärs ställning är i överensstämmelse med den veterinära organisationen i länen. Stockholm utgör ett eget överståthållarskap, fullt jämförligt med de övriga länen. En särskild länsveterinär, vilkens ämbetsområde komme att sammanfalla med förste stadsveterinärens, skulle innebära en tyngande och kostnadskrävande dubbelorganisation. Även om förste stadsveterinären är kommunalt anställd, innebär detta ingen inskränkning i hans ställning som länsveterinär. Förhållandena i Stockholm har i ifrågavarande avseende full motsvarighet i länen och kan således ej utgöra motivering för beredande av länsveterinärs ställning för stadsveterinärer i andra städer.

Den insyn, som en länsveterinär kan få i en inom länet inkluderad stads sanitära förvaltning, kan knappast anses vara någon större olägenhet. Inom en dylik stad finnes många olika anstalter och företag för framställning och beredning av olika slags animaliska och andra livsmedel, vilka sedan saluföres eller serveras på andra orter, varjämte på landsbygden producerade eller beredda födoämnen i stor utsträckning föres till staden för konsumtion, förädling eller vidare distribution. Det bör snarast vara till fördel för det allmänna och för med livsmedelshygien sysselsatta tjänstemän, att sanitära åtgärder kan samordnas. Att sätta de olika befattningshavarnas kompetens i motsatsförhållande till varandra kan icke vara till någons bättnad. Redan under nuvarande förhållanden undantages städer med tjänstårsberättigad stadsveterinär från länsveterinärernas hygieniska inspektioner. Länsveterinärens befattning med sådana städers livsmedelshygien inskränker sig huvudsakligen till i veterinärinstruktionens 8 § föreskrivet överinsende över tjänsteveterinärerna samt därtill hörande inspektioner.

Veterinärväsendets organisation i Sverige har utvecklats till placandet av en länsveterinär i varje läns residensstad såsom tjänstegrans- och personalchef för länets veterinärer. Tidigare uppdelning av vissa län på två länsveterinärdistrikt avskaffades såsom olymplig och ur många synpunkter olämplig. Att nu åter splittra länen i olika länsveterinärområden måste in-

nebära ett steg tillbaka i utvecklingen. Länsveterinärens tjänsteuppgifter framgår av §§ 3—8 i veterinärinstruktionen samt bl. a. av stadganden i djurskyddslagen, livsmedels- och hälsovårdsstadgorna. Det föreliggande förslaget till ny hälsovårdsstadga utökar dessa uppgifter högst väsentlig. Ur länsorganisationens synpunkt viktigast torde vara, att länsveterinären är tjänstegrenschef och expert med föredragningskyldighet hos länsstyrelsen. I ekonomiskt avseende har länsveterinären att svara för den allmänna hälso- och sjukvården hos husdjuren, epizootiberedskapen samt tillämpningen och övervakningen av gällande författningar rörande smittsamma husdjursjukdomar. Han skall ägna sig åt förebyggande av sådana sjukdomars införande i länet, bekämpa deras utbredning samt hos länsstyrelsen och veterinärstyrelsen föreslå personaldirigeringar. Det skulle för organiserandet av epizootiers bekämpande vara till största olägenhet om ett sådant bekämpande skulle organiseras olika för ett mindre område, som även en större stad i detta sammanhang får anses utgöra, och länet i övrigt. Detta kan komma att medföra menliga sanitära och ekonomiska konsekvenser. Det vore icke lämpligt att länsveterinärens befogenhet skulle stoppas vid en dylik stadsgräns och att han skulle hindras att inom staden föranstalta om exempelvis behövliga isolerings- och saneringsåtgärder. Föredragning i länsstyrelserna skulle avsevärt försvåras, om t. ex. i Malmöhus län särskild föredragning skulle behöva ske för vardera av Hälsingborg, Malmö och länet i övrigt eller i Göteborgs och Bohus län eller Östergötlands län, där en stadsenkav skulle tvinga till olika föredragningar samt förhindra länsveterinärens enhetliga organisation av epizootibekämpandet.

Motionären går in på ett bedömande av länsveterinärernas och stadsveterinärernas kompetens, dock endast på det hygieniska området. Givetvis kan icke här beaktas kompetensen hos den ene eller den andre nuvarande eller blivande enskilda tjänsteinnehavaren. Det må erkännas, att många av landets nuvarande stadsveterinärer genom grundliga specialstudier och långtids tjänstgöring inom födoämneshygienien förvärvat en sådan sakkunskap, att denna väl kan mäta sig med en länsveterinärs kompetens på detta område. Vidare kan det förutsättas, att blivande stadsveterinärer liksom framtida länsveterinärer kommer att ha genomgått ännu bättre utbildning inom denna ämnesgren. Det bör beaktas att länsveterinärens viktigaste uppgift icke är att vara specialist på födoämneshygien. Inom detta ämnesområde har han mera att verka som organisatör och övervakare än som specialsakkunnig. En god ledning för bedömandet av skillnaden mellan en länsveterinär och en stadsveterinärs tjänsteuppgifter ger allmänna veterinärinstruktionens fordringar för kompetens till de olika befattningarna. För länsveterinären fordras enligt instruktionens 2 § bl. a. att ha genomgått s. k. länsveterinär- aspirantkurs samt att efter legitimation som veterinär ha under minst fem års tid tjänstgjort som läns- eller distriktsveterinär under det att för kompetens till stadsveterinär fordras ett halvt års motsvarande tjänstgöring samt ingen länsveterinär aspirantkurs. Beträffande födoämneshygien är de formella kompetenskraven ungefär likvärdiga, varvid dock veterinärstyrelsen skall godkänna stadsveterinärs utbildning i födoämneshygien. De enda skillnaderna i kompetenskrav utgör ett tydligt bevis på den vikt, som från samhällets sida lägges vid länsveterinärens förutsättningar att ställa diagnos och bekämpa olika djursjukdomar. Stadsveterinären är i detta avseende ej ens jämställd med distriktsveterinär, som för ordinarie befattning måste ha minst ett års tjänstgöring som läns- eller distriktsveterinär. I stadsveterinärens tjänsteutövning ingår mera sällan någon allsidig verksamhet på djursjukvårdens område, särskilt vad beträffar nötkreaturen, varför han med tiden lätt kan bli främmande för sjukdomsdiagnostik, sjukdomsbekäm-

pande m. m. Enligt f. n. gällande veterinärinstruktion och stadsveterinärernas allmänna tjänsteförhållanden kan stadsveterinärerna beträffande kompetens icke jämföras med länsveterinärerna.

De fyra i motionen omnämnda städerna har under sin administration många slags sjukvårds- och sanitetsinrättningar, socialvårdsanstalter, skolor samt ett stort antal kommunala tjänsteläkare, tandläkare, sjuksköterskor m. fl. Denna omfattande verksamhet fordrar överinseende och samordning genom en kommunal chefsläkare. Det har därför befunnits nödvändigt att på humanmedicinens område utbryta staden från förste provinsialläkarens ämbetsområde och ge den lokala organisationen en mera självständig ställning. Även epidemivården och epidemibekämpandet har därvid av praktiska skäl inordnats under stadens högsta läkarmyndighet. Helt annorlunda är förhållandet på det veterinära området. I städerna finnes inga sjukhus eller andra kliniker för djur, jämförbara med de humanmedicinska. Antalet i städerna verksamma veterinärer är litet. Husdjurshållningen, fränsett vissa smådjur, har inskränkts alltmer. Det finns sålunda inget behov att inom städerna inrätta en lokal veterinär topporganisation. Därest så skedde skulle förmodligen städerna så småningom komma att ställa ekonomiska anspråk på statsverket för avlöning av de stadsveterinärer, som enligt motionen skulle komma att likställas med länsveterinärerna.

För att inrätta en utåt framträdande chefsbefattning bör fordras att chefen står i spetsen för en icke alltför liten organisation. De veterinärer, som de i motionen nämnda städerna skulle ställas under (förste) stadsveterinären, skulle i vissa fall bli i vederbörande stad stationerad läns- och distriktsveterinär samt någon privat praktiserande veterinär, samtliga med huvudsaklig verksamhet utanför staden. Det skulle för dem innebära en extra belastning att behöva sända rapporter till både stadsveterinären och länsveterinären. Det bör vara självfallet att sjukdomsfall och misstänkta eller konstaterade epizootifall utanför staden under alla förhållanden måste rapporteras till länsveterinären. I Göteborg, Malmö och Norrköping är, eller kommer att bli, distriktsveterinärer stationerade. Dessa skulle inom staden sortera under stadsveterinären och i distriktets delar utanför staden under länsveterinären. En sådan dualism är ägnad att skapa olägenheter.

Beträffande Norrköpings stad må påpekas, att staden varken har stadsveterinär med rätt till tjänstårsberäkning eller av veterinärstyrelsen godkänd instruktion för stadsveterinären.

I motionen anges att hälsovårdsnämnderna i Göteborg och Malmö vid upprepade tillfällen gjort framställning om ändring i den riktning som däri beröres. Såvitt styrelsen för Svenska länsveterinärföreningen har sig bekant har endast från Göteborg gjorts en dylik framställning år 1947, vilken dock av olika skäl avlogs.

Styrelsen är ense med motionären om att vissa olägenheter kan förekomma genom att (förste) stadsveterinär i stad, där förste stadsläkaren är likställd med förste provinsialläkaren, sorterar under länsveterinären i länet. Dessa olägenheter måste dock anses vara synnerligen obetydliga gentemot de olägenheter som skulle uppkomma, därest vissa läns veterinärorganisation skulle splittras genom att inom desamma inrättas mindre områden, som undandrages länsveterinärens ämbetsområde.

Hushållningssällskapens förbund har — med hänsyn till förbundets begränsade erfarenhet och sakkunskap angående i motionen berört spörsmål — icke ansett sig böra avge något yttrande i frågan.

Utskottet. Såsom framgår av Kungl. Maj:ts framställning föreligger numera ett av veterinärstyrelsen utarbetat förslag till ny indelning av riket i veterinärdistrikt. Förslaget har emellertid ännu icke hunnit prövas av Kungl. Maj:t. Den nuvarande indelningen torde därför böra äga bestånd jämväl under nästa budgetår. Av inhämtade upplysningar framgår dock, att möjlighet synes föreligga att, utan avbidan på prövningen av förslaget i dess helhet, ordinariesätta åtminstone vissa av de nio extra distrikt, som tillskapats under de senaste åren. Därest sådan ordinariesättning befinnes vara möjlig utan att resultatet av distriktsindelningen i övrigt föregripes i någon nämnvärd mån, torde hinder icke böra finnas för Kungl. Maj:t att vid lämplig tidpunkt vidtaga en dylik åtgärd. Därvid bör de distriktsveterinärtjänster, som tillkommit genom beslut av 1950—1952 års riksdagar, tagas i anspråk.

Vad härefter angår den i motionerna I: 41 och II: 164 gjorda hemställan om en utredning angående den enskilde djurägarens kostnader för veterinärvård får utskottet framhålla, att de höga resekostnader, som blir en följd av att avståndet mellan veterinärens stationeringsort och djurägarens hemort är betydande, onekligen i åtskilliga fall medför att utgiften för veterinärbesök blir avsevärd. Det är därför även enligt utskottet önskvärt, att möjligheterna utrönes att utjämna dessa kostnader. Emellertid är utskottet — som i följd icke fann sig böra biträda ett motionsvis framfört yrkande med samma syfte — icke heller i år berett att tillstyrka en särskild utredning i ämnet. I stället torde lämpligen de i motionerna anförda synpunkterna böra beaktas vid den översyn av veterinärtaxan, vilken enligt vad som inhämtats är föremål för överväganden inom jordbruksdepartementet.

Med anledning av en framställning av riksdagen har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 april 1953 uppdragit åt veterinärstyrelsen att undersöka på vad sätt statsmakterna bäst kan medverka till anordnande av tjänstebostäder åt distriktsveterinärer. Enligt utskottets mening är det av vikt, att denna undersökning snarast slutföres och riksdagen förelägges det förslag, vartill undersökningen kan föranleda.

Beträffande yrkandet i motionen I: 42 har utskottet inhämtat, att frågan om länsveterinärernas inspekterande verksamhet och därav föranledda tjänsteresor torde komma att upptagas till behandling i samband med översynen av den allmänna veterinärinstruktionen, vilken beräknas komma till stånd i anslutning till den nya hälsovårdsstadgan. Vid sådant förhållande synes motionen icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vad slutligen gäller motionen I: 43 har denna avstyrkts av de hörda remissinstanserna, som yttrat sig i frågan. Ej heller utskottet finner skäl föreligga att bifalla densamma.

Under återopande av det anförda och då Kungl. Maj:ts anslagsberäkning icke givit utskottet anledning till erinran hemställer utskottet,

A. att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för veterinärstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 650 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	50 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	370 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 365 000
	Summa kronor 4 435 000;

b) till *Veterinärstaten*: *Avlöningar* å riksstaten för budgetåret 1954/55 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 435 000 kronor.

B. att motionerna I: 41 och II: 164 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

C. att motionen I: 42 av riksdagen lämnas utan åtgärd; samt

D. att motionen I: 43 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

2:o) *Veterinärstaten*: *Omkostnader*.

Veterinärstyrelsen har i förenämnda skrivelse hemställt, att anslaget skall höjas med 9 000 kronor till 107 200 kronor. Förstnämnda belopp utgör skillnaden mellan en ökning å 20 000 kronor och en minskning å 11 000 kronor. Ökningen hänför sig helt till anslagsposten till reseersättningar och motiveras dels med att belastningen å posten under sistförflutna budgetår överstigit det anvisade beloppet med omkring 10 000 kronor och dels med att den medverkan, som länsveterinärerna enligt livsmedelsstadgan är skyldiga att lämna vid övervakandet av livsmedelskontrollen, samt de nya arbetsuppgifter, vilka pålagts nämnda tjänstemän i 4 § allmänna veterinärinstruktionen enligt detta författningsrums lydelse jämlikt SFS nr 557/1953, kommer att medföra stegrade utgifter för tjänsteresor. Minskningen beror på att — av skäl som närmare framgår av det följande — den nu i omkostnadsstaten uppförda anslagsposten å 11 000 kronor till kurser i artificiell insemination bortfaller.

Statskontoret har i remissyttrande påpekat att utgifterna under anslagsposten till sjukvård m. m. de senaste budgetåren uppgått till i medeltal 12 000 kronor. Posten anses därför böra uppföras med detta belopp, vilket innebär en ökning med 2 000 kronor. Uppräkningen av anslagsposten till reseersättningar föreslås skola begränsas till 10 000 kronor.

För innevarande budgetår har, såsom förut angivits, i veterinärstatens omkostnadsstat uppförts en särskild anslagspost å 11 000 kronor till fyra kortare kurser i artificiell insemination. Vidare har riksdagen medgivit

Kungl. Maj:t att bemyndiga veterinärstyrelsen att vid behov förordna högst tre distriktsveterinärer att deltaga i en mera fullständig kurs i detta ämne.

I sin förut omförmälda skrivelse hemställer nu *veterinärstyrelsen* jämväl, att under anslagsrubriken Veterinärstaten: Fortsättnings- och repetitionskurser m. m. för veterinärer skall till nyssnämnda ävensom till vissa andra kurser för budgetåret 1954/55 anvisas ett särskilt reservationsanslag av 33 500 kronor. De begärda kurserna och de för dem äskade beloppen framgår av följande sammanställning.

1. Fortsättnings- och repetitionskurser m. m. för veterinärer	16 000
2. Kurser för bekämpande av juverinflammationer	12 000
3. Två kurser i artificiell insemination	5 500
	33 500.

4. Tillika hemställer veterinärstyrelsen om bemyndigande att vid behov jämväl under budgetåret 1954/55 få anordna en längre kurs i artificiell insemination för högst tre distriktsveterinärer.

Departementschefen har anfört följande.

»Med hänsyn till vad veterinärstyrelsen anfört tillstyrker jag, att posten till reseersättningar skall höjas med 20 000 kronor till 90 000 kronor.

Vad härefter angår de av styrelsen föreslagna kurserna, har jag icke något att erinra mot att även under nästa budgetår anordnas kortare kurser i artificiell insemination. Såsom styrelsen anfört torde två dylika kurser böra hållas för en beräknad kostnad av tillhoppa 5 500 kronor. Då för innevarande budgetår medel beräknats för fyra kurser, innebär detta en minskning av medelsbehovet med samma belopp. Vidare torde, liksom under innevarande budgetår, Kungl. Maj:t böra äga rätt att efter framställning av styrelsen bemyndiga denna att i fall av behov förordna högst tre distriktsveterinärer att deltaga i en mera fullständig kurs i förevarande ämne. I fråga om nu förordade kurser bör gälla samma bestämmelser som hittills tillämpats. Jag kan sålunda ej heller i år tillstyrka, att tjänstgöringstraktamente skall utgå till deltagare i den längre kursen.

Under en följande anslagspunkt har jag för avsikt att föreslå en betydligt ökad medelsanvisning till åtgärder för bekämpande av de smittsamma juverinflammationerna hos kor i syfte att intensifiera denna bekämpning. En viktig förutsättning för att detta skall bli möjligt är uppenbarligen, att veterinärerna ute i landet äger kännedom om ifrågavarande sjukdomars orsaker ävensom om vad som kan göras i förebyggande syfte. Det är därför enligt min mening av stor vikt, att de av veterinärstyrelsen föreslagna kurserna på området kommer till stånd. Med hänsyn härtill och då de verkställda kostnadsberäkningarna icke föranleder någon erinran från min sida, tillstyrker jag, att för ändamålet skall anvisas ett belopp av 12 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera, efter förslag av styrelsen, meddela närmare föreskrifter rörande kursernas anordnande samt i fråga om ersättning m. m. till kursdeltagarna.

Enligt min mening har styrelsen anfört starka skäl även för fortsättnings- och repetitionskurserna m. m. för veterinärer. Jag är dock icke beredd att nu tillstyrka någon medelsanvisning för sådant ändamål.

Vad slutligen angår styrelsens förslag, att ett särskilt reservationsanslag skall anvisas för de olika kurserna, kan jag icke biträda detsamma. Kostnaderna för kurserna bör följaktligen liksom hittills uppföras såsom en delpost i veterinärstatens omkostnadsstat.

Vid bifall till vad jag förordat i det föregående bör veterinärstatens omkostnadsanslag för nästa budgetår uppföras med $(98\,200 + 20\,000 - 5\,500 + 12\,000 =) 124\,700 (+ 26\,500)$ kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för veterinärstaten.»

Utskottet. Kungl. Maj:ts framställning biträdades av utskottet. Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Veterinärstaten: Omkostnader* å riksstaten för budgetåret 1954/55 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 124 700 kronor.

Stockholm den 6 april 1954.

På jordbruksutskottets vägnar:

HJALMAR GUSTAFSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 14.